

étape. **Étape 1** : Vous listez les informations importantes que vous devez fournir au nouvel employé : noms des collègues et leurs fonctions, localisation de l'entreprise (bureau, réception, cafétéria, restaurant d'entreprise, etc.). **Étape 2** : Vous listez les documents importants à fournir au nouveau collaborateur : règlement intérieur, liste de téléphone, etc. **Étape 3** : Vous listez les moyens dont vous disposez : voiture de fonction, téléphone, ordinateur, tickets restaurant, etc. **Étape 4** : Vous définissez le parcours du collaborateur dès son premier jour dans l'entreprise : visites de chantier, présentation d'équipe, réunion, etc. **Étape 5** : Vous combinez le travail de chaque groupe et rapportez le tout sur une carte mentale.

Les deux systèmes éducatifs portent beaucoup d'espoirs pour l'éducation en construisant le savoir des apprenants dans une perspective individuelle et professionnelle, en les initiant en même temps au travail en équipe et à une prise de responsabilité et d'autonomie, ils paraissent motivants et formateurs.

LES RÉFÉRENCES

1. Galand, B ; & Frenay, M. (2005). L'approche par problèmes et par projets dans l'enseignement supérieur : impact, enjeux et défis. Louvain -la-Neuve : Presses Universitaires de Louvain.
2. Ouellet, L., & Brosseau, J. (2004). CEGEP de Sainte Foy Guide d'appropriation de l'apprentissage par problèmes. [En ligne]. Disponible à l'adresse: [http:// app.cegep-ste-foy.qc.ca/index.php?id=619](http://app.cegep-ste-foy.qc.ca/index.php?id=619). Université de Laval, 2002-2020
3. Fiche conseil DACIP (s. d.). L'approche par projet. Repérée à https://sup.univ-lorraine.fr/files/2020/07/FC_approche_par_projet.pdf
4. Fiche conseil DACIP (s. d.). L'approche par problème. Repérée à https://sup.univ-lorraine.fr/files/2020/07/FC_approche_par_probleme.pdf

Оленчук Петро Михайлович

*здобувач третього рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка*

НАВЧАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Починаючи з лютого 2022 року, в результаті нового етапу війни Росій проти України, простежуються кілька нових соціальних трендів в нашій країні: масова міграція населення: як внутрішня, так і зовнішня; значні зміни на ринку праці; прискорені темпи інтеграції до зовнішньополітичних та військових альянсів: ЄС та НАТО.

Станом на липень 2024 року не менше як 6,18 мільйонів (приблизно 15-16% всього населення до лютого 2022 року) українських біженців було зареєстровано в Європі і не менше ніж як 517 тисяч поза Європою. Також 3,7 мільйонів внутрішньо-переміщених осіб [1]. Це відбулося відносно за короткий час, з лютого 2024 року. Війна продовжується і поки не спостерігається, що вона закінчиться найближчим часом. А, отже, збережеться тенденція до переміщення людей, в тому числі, за межі нашої країни.

Відповідно до “Світового огляду зайнятості та соціальних перспектив” Міжнародної організації праці, зайнятість в Східній Європі знижується і очікується, що таке зниження триватиме до 2025 року [2, с. 52]. І Україна, безперечно, є одним з основних вкладників до цього зниження через війну, яку Росія розв’язала проти нашої країни у 2014 році та масштабувала з 2024 року. Згідно Звіту ринок праці в Україні зазнав низки потрясінь через дестабілізацію в економічній сфері, масовою зовнішньою та внутрішньою міграцією. Це призвело до зниження рівня зайнятості, якості роботи, створення робочих місць та збільшення неформальної зайнятості [2, с. 52]. Загалом рівень безробіття в Україні зріс з 8,6 % у лютому 2022 року до 15,3 % у жовтні 2024 року [3]. Відповідно до тієї ж МОП, одним із способів як українські працівники і компанії можуть пристосуватися до цих трендів, повинно бути здобуття нових навичок, що вимагаються новими економічними реаліями [4]. Переконані, що заклади вищої освіти повинні відігравати якнайбільшу роль в цьому, зокрема, запроваджуючи навчання міжкультурного спілкування/комунікації.

Кількість представництв міжнародних неурядових організацій в Україні значно зросла протягом останніх трьох років. Станом на 23 лютого 2022 року таких було 371, і вже у жовтні 2022 року кількість таких організацій зросла ще на 28 [5]. Припускаємо, що їх кількість продовжувала зростати протягом всього цього часу, зважаючи на війну і збільшення кількості завдань, що ці компанії вирішують. Відповідно, зростає і кількість українців, які працевлаштовуються в цій сфері і стикаються з новим для себе досвідом спілкування з іноземцями та потребою знайти з ними взаєморозуміння та досягти поставлених робочих цілей в цих організаціях.

Щодо комерційного сектора, то навіть попри війну, іноземці продовжують відкривати компанії в Україні. Таких компаній було створено понад 2600 за останніх не повних три роки, серед яких громадяни різних країн, такі як Туреччина, Узбекистан, Польща, Америка, та інші [6].

Ймовірно, що ця тенденція буде зростати і далі, оскільки Україна з 23 червня 2022 року є кандидатом на вступ до ЄС, і, схоже, ми маємо шанс стати членом протягом наступних п’яти років за умови виконання всіх необхідних для цього реформ [7]. Відповідно, наше суспільство та економіка ще більше буде інтегруватися до міжнародної спільноти з 27 країн. Отже, зростатиме і потреба в кваліфікованих працівниках, які знаходитимуть спільну мову з представниками різних націй та культур цих країн.

Таким чином, для того щоб уникнути ситуацію з готовністю професійних кадрів, в якій були Сполучені Штати після закінчення Другої світової війни, коли країна стала світовим лідером, проте була погано готова до цього в певних сферах, як-от: професійна готовність дипломатів. Наприклад, посли Штатів в багатьох європейських та азійських країнах банально не знали національну мову країн, де вони працювали [8, с. 8]. Звичайно, сьогодні світ інший, і приклад майже сторічної давнини може видатися малодоречним, проте тенденції, про які ми говорили вище, ставлять нашу країну в ситуацію, коли задля досягнення успіху, ми маємо інвестувати у вивчення особливостей міжкультурного спілкування та активно це практикувати.

Власне з цієї проблеми неготовності американських дипломатів до роботи в іноземних представництвах і бере свій початок функціонування Інституту закордоної служби США, в якому працював Едвард Холл, який ввів поняття та парадигму міжкультурного спілкування та проводив навчання цьому американських дипломатів у 50-х роках минулого століття, а потім вже і в університетах в кінці 60-х.

Едвард Холл зазначав, що культура це комунікація і комунікація це культура [8, с. 9]. Загалом міжкультурну комунікацію можна визначити як спеціальну форму комунікації між двома або більше представниками різних культур, під час якої відбувається обмін інформацією і культурними цінностями таких культур. І такий процес вимагає не тільки знання іноземної мови, але і знання матеріальної та духовної культури інших людей, і визначає особливості поведінки в спілкуванні [9, с. 80].

Отже, значні соціальні зміни в Україні, спричинені війною, і відображені в міграції населення, переформатуванні ринку праці, та інтеграції до ЄС, НАТО потребуватимуть формування нових навичок та вмінь у сфері міжкультурного спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ukraine: over 6 million refugees spread across Europe. *Regional information centre for Western Europe. United Nations*. URL: <https://unric.org/en/ukraine-over-6-million-refugees-spread-across-europe/> (дата звернення 14.11.2024).
2. World employment and social outlook. Trends 2024. *International Labour Organization*. URL: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/%40dgreports/%40inst/documents/publication/wcms_908142.pdf (дата звернення 14.11.2024).
3. Ukraine war economy tracker. *Centre for economic strategy*. URL: <https://ces.org.ua/en/tracker-economy-during-the-war/> (дата звернення 14.11.2024).
4. How did the war impact the Ukrainian labour market. *International Labour Organization*. URL: <https://www.ilo.org/resource/news/how-did-war-impact-ukrainian-labour-market> (дата звернення 14.11.2024).
5. Відповідь на запит на отримання публічної інформації від 28 жовтня 2022 року стосовно надання інформації щодо кількості зареєстрованих міжнародних і вітчизняних неурядових організацій. *Міністерство юстиції України*. URL: https://dostup.org.ua/request/105436/response/365965/attach/1/3027.pdf?cookie_passthrough=1 (дата звернення 14.11.2024).
6. Понад 2,6 тисячі компаній створили іноземці в Україні від початку повномасштабної. *Опендатабот*. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/foreigners-business-per-war> (дата звернення 14.11.2024).
7. Україна може отримати членство в ЄС до 2029 року – Єврокомісія. *Суспільне новини*. URL: <https://suspilne.media/869387-ukraina-moze-otrimati-clenstvo-v-es-do-2029-roku-evrokomisia/> (дата звернення 14.11.2024).

8. Everett M. Rogers, William B. Hart, Yoshitaka Miike. Edward T. Hall and The History of Intercultural Communication: The United States and Japan. *Keio Communication Review* No. 24, 2002. P. 3–26. URL: https://hispl.ch/pluginfile.php/72380/mod_resource/content/0/Edward%20T.%20Hall%20and%20The%20History%20of.pdf (дата звернення 14.11.2024).
9. Shirmova T. E. Problems of Intercultural Communication and Their Causes. P. 79–84. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4336c652-5073-448d-ab0f-96ddc370bff2/content> (дата звернення 14.11.2024).

Петрушкова Анастасія Миколаївна

викладач,

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

ESP TEACHER'S ROLE: FROM TEACHER TO AUTONOMY BUILDER

Abstract

The role of the ESP (English for Specific Purposes) teacher has evolved in response to societal and educational shifts. This article explores the changing nature of the ESP teacher's role, conducting a retrospective analysis based on existing scholarly work, and identifies key aspects of the teacher's multifaceted responsibilities. Initially, the role of the teacher in general education was often teacher-centered, with the educator seen as the authority and primary decision-maker. Over time, this shifted towards a learner-centered model where the teacher acts as a facilitator, encouraging autonomy and student involvement.

The article categorizes these roles into eight key functions: course designer, facilitator, subject-matter researcher, methodology researcher, collaborator, autonomy-builder, evaluator, and project manager. These roles are essential for addressing the specific needs of learners in various professional fields. The research highlights the need for specialized knowledge in both language and the specific discipline being taught, along with a comprehensive understanding of teaching methodologies. The ongoing transformation in the role of the ESP teacher reflects broader changes in the educational landscape, where personalized, context-driven instruction is increasingly prioritized. As ESP education continues to adapt to the demands of a globalized and digital world, teachers must develop new skills, embrace learner autonomy, and foster effective collaboration to remain relevant in the evolving educational environment.

Key words: ESP, teacher role, learner-centered approach, autonomy builder

Problem statement. A teacher, like any other profession, is evolving in accordance with the needs and demands of society. Developments in technology, globalization, wars, and artificial intelligence are significantly shifting the roles of teachers. Many scholars, such as Douglas H. Brown, Wright T., Byrne O., and J. Harmer, have researched the topic of teachers' roles. However, the development of the roles of ESP teachers has not been extensively explored so far.

ESP is not just a matter of Science words and grammar for Scientists, Hotel words and grammar for Hotel staff and so on.[1, p. 19]. It is an approach to language learning,